

"Avam-ı nâs, onların vücubunu ve haramiyetini ders almaya muhtaç değiller." cümlesini izah eder misiniz?

"Fakat namaz, zekât, orucun vücubu ve katl, zina ve şarabın haramiyeti gibi malûm olan ahkâm-ı kat'iyeye-i İslâmiye mühmel kalıyor. Avâm-ı nâs, onların vücubunu ve haramiyetini ders almaya muhtaç değiller. Belki, teşvik ve ihtar ile o ahkâm-ı kudsiyeyi hatırlatıp, İslâmiyet damarını ve iman hissini tahrik etmekle, imtisallerine teşvik ve tezkire ve ihtara muhtaçtırlar. Halbuki, bir âmi, ne kadar cahil dahi olsa, Kur'ân'dan ve hutbe-i Arabiyeden şu meâl-i icmâliyeyi anlar ki, *'Herkes ve bana malûm olan imanın rükünlerini ve İslâmiyetin umdelerini, hatip ve hafız ihtar ediyor ve ders veriyor, okuyor.'* der, kalbinde onlara karşı bir iştiyak hasıl olur. Acaba kâinatta hangi tabirat var ki, Arş-ı Âzamdan gelen Kur'ân-ı Hakîmin i'cazkârâne, müfehhimâne ihtarlarına, tezkirlerine, teşviklerine mukabil gelebilsin?"(1)

Namaz, zekat ve oruç gibi ibadetlerin Allah'ın bir emri ve farz, cinayet, içki ve zina gibi şeylerin ise haram ve yasak olduğunu herkes bilir, bunun ayrıca talim edilmesine gerek yoktur. En cahil adama bile sorsan, beş vakit namazın Allah'ın bir emri olduğunu bilir. Ama aynı adam namaz konusunda gayet gevşektir, belki cuma namazını bile kılmaz.

Burada esas ve gerekli olan, avam insanları farzlara teşvik etmek ve haramlardan sakındırmaktır. Bunun üzerinde durmak gerekiyor.

Bu da en güzel namaz, hutbe ve diğer ibadetlerde olduğu gibi orijinal ifadelerle yapılır. Allah'ın orijinal emir kipini kalbinde hissetmekle mealin tabirlerini hissetmek aynı derecede olamaz.

"Halbuki, bir âmi, ne kadar cahil dahi olsa, Kur'ân'dan ve hutbe-i Arabiyeden şu meâl-i icmâliyeyi anlar ki, *'Herkes ve bana malûm olan imanın rükünlerini ve İslâmiyetin umdelerini, hatip ve hafız ihtar ediyor ve ders veriyor, okuyor.'* der, kalbinde onlara karşı bir iştiyak hasıl olur."(2)

Hutbelerin makamı insanların kalbini harekete geçirmek içindir. İnsanların kalbini ise en güzel Allah'ın kelamı harekete geçirir yarım yamalak meal ya da tercümeler değil. Bu yüzden Türkçe hutbe bidattir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sözler, Yirmi Yedinci Söz.](#)
(2) bk. [age.](#)